

DIOCESAAN REGLEMENT VOOR HET BESTUUR VAN EEN DEKENAAT in het Bisdom Roermond

Artikel 1

1. Het dekenaat is een publieke rechtspersoon naar kerkelijk recht, in de zin van canon 116 van het Wetboek van Canoniek Recht (1983); het is een zelfstandig onderdeel van het R.-K. Kerkgenootschap in Nederland, in de zin van artikel 1, coll. artikel 4, van het Reglement voor het R.-K. Kerkgenootschap (1996), dat op 25 september 1996 ter kennis van de Regering is gebracht; ingevolge artikel 2 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek is het als rechtspersoon erkend naar Nederlands recht.
2. Het oprichten, opheffen, of aanmerkelijk veranderen van een dekenaat komt toe aan de Bisschop van Roermond, na de dekensvergadering en de priesterraad gehoord te hebben¹.
3. De deken is een priester die aan het hoofd van een dekenaat gesteld wordt², en samen met het dekenaal bestuur leiding aan het dekenaat geeft.
4. De deken wordt door de Bisschop benoemd³.
5. De deken wordt benoemd voor de duur dat hij pastoor van de dekenale parochie is.

Artikel 2

Het doel van het dekenaat is:

1. Het bevorderen van de communicatie van (samenwerkingsverbanden van) parochies binnen het dekenaat onderling en van de parochies met het bisdom en van het bisdom met de parochies en van het dekenaat met het bisdom. Deze communicatie is gericht op het bevorderen en faciliteren van de (samenwerkingsverbanden van) parochies.
2. De ondersteuning van het pastoraat en van het beheer in de afzonderlijke parochies; met dien verstande echter, dat onverlet blijft dat de pastoor de eigenlijke herder van de hem toevertrouwde parochie is en dat hij de pastorale zorg over de hem toevertrouwde gemeenschap uitoefent onder gezag van de diocesane Bisschop⁴. Zonder afbreuk te doen aan deze positie, mag er op gerekend worden dat een pastoor ten behoeve van het hierna onder lid 3 geformuleerde doel, de structurele afspraken in het dekenaat als resultaat van goed overleg navolgt.
3. De bevordering en de coördinering van het pastoraat voor zover dit door meerdere parochies gemeenschappelijk wordt behartigd, en het scheppen van de voorwaarden daartoe; dit alles binnen het kader van de door de Bisschop opgestelde beleidslijnen⁵.

]

---

¹ De priesterraad bezit slechts raadgevende stem; de diocesane Bisschop dient de raad te horen in aangelegenheden Van groter belang, maar zijn toestemming heeft hij slechts nodig in de door het recht uitdrukkelijk vastgestelde gevallen (canon 500, § 2).

² Een vicarius foraneus, die ook deken (...) genoemd wordt, is een priester die aan het hoofd van een dekenaat gesteld wordt (canon 553, § 1).

³ Tenzij door het particulier recht iets anders bepaald wordt, wordt een deken benoemd door de diocesane Bisschop (canon 553, § 2).

⁴ De pastoor is de eigen herder van de hem toevertrouwde parochie; hij oefent de pastorale zorg over de hem toevertrouwde gemeenschap uit onder het gezag van de diocesane Bisschop (...) ook met medewerking van andere priesters of diakens en met hulp van christengelovigen-leken, volgens het recht (canon 519).

⁵ Om de pastorale zorg door gemeenschappelijk handelen te behartigen, kunnen meerdere naburige parochies verbonden worden in bijzondere groeperingen, zoals daar zijn dekenaten (canon 374, § 2).

Artikel 3

De taken van de deken worden bepaald door het doel van het dekenaat. Hij bevordert en stimuleert een goede communicatie tussen de parochies onderling en tussen bisdom en parochies. Hij verleent steun aan de parochies op het vlak van de pastoraal en van het voeren van het beheer. En hij bevordert en coördineert de vormen van pastoraal die door parochies gemeenschappelijk worden behartigd. Hij laat zich hierbij assisteren c.q. bijstaan door de verschillende dekenale organen.

Artikel 4

1. De bevoegdheden van de deken worden bepaald door het universele recht der Kerk en door deze particuliere wetgeving van het bisdom Roermond.
2. In het bijzonder heeft de deken "de plicht en het recht:
  - a. de gemeenschappelijke pastorale activiteit in het dekenaat te bevorderen en te coördineren;
  - b. ervoor te zorgen dat de clerici van zijn district een leven leiden in overeenstemming met hun eigen staat en dat zij zorgvuldig aan hun plichten voldoen;
  - c. ervoor te zorgen dat de religieuze diensten volgens de voorschriften van de heilige liturgie gecelebreerd worden (...), dat de parochieboeken op de juiste wijze bijgehouden worden en naar behoren bewaard, dat de kerkelijke goederen met zorg beheerd worden; tenslotte dat de pastorie met de vereiste zorg onderhouden wordt"⁶.
3. In het hem toevertrouwde dekenaat dient de deken: a) "ervoor te ijveren dat de clerici (...) op vastgestelde tijden aanwezig zijn bij lezingen, theologische bijeenkomsten of conferenties, volgens canon 279, § 2; b) (...) bijzonder zorg te dragen voor degenen die in erg moeilijke omstandigheden verkeren of onder problemen gebukt gaan"⁷.
4. Kerkbestuursleden die door de Bisschop zijn benoemd leggen tegenover de deken de eed af, dat zij "goed en trouw beheer zullen voeren"⁸.
5. "De deken dient ervoor te zorgen dat pastoors van zijn district van wie hij weet dat zij ernstig ziek zijn, niet verstoken blijven van geestelijke en materiële bijstand en dat voor hen die overleden zijn, op waardige wijze de uitvaart gecelebreerd wordt; hij dient er ook op toe te zien dat bij gelegenheid van ziekte of dood, geen boeken, documenten, gewijde gebruiksvoorwerpen en andere zaken die de kerk toebehoren, verloren gaan of weggenomen worden"⁹.
6. "Een deken is aan de verplichting gehouden, volgens de door de diocesane Bisschop getroffen regeling, de parochies van zijn district te visiteren"¹⁰.
7. De bevoegdheden van de deken liggen op dekenaal niveau. Hij geeft in het dekenaat leiding aan het gemeenschappelijk pastoraal handelen, waartoe na gezamenlijk overleg wordt besloten, en hij bevordert contacten en communicatie.
8. Wat het vermogensbeheer betreft bestuurt de deken het dekenaat collegiaal, namelijk met het dekenaatsbestuur, waar hij de voorzitter van is.

Artikel 5

1. Een dekenaat heeft als rechtspersoon een structuur die bestaat uit, naast de deken, de volgende organen:
  - a) het dekenaatsbestuur;
  - b) de dekenale raad. Deze bestaat uit afgevaardigde christengelovigen-leken van de parochies.

---

⁶ Aldus canon 555, § 1

⁷ Aldus canon 555, § 2.

⁸ Voordat beheerders hun taak aanvangen: moeten zij tegenover de Ordinaris of diens gedelegeerde onder ede beloven dat zij goed en trouw beheer zullen voeren (canon 1283, 1. Vgl. "Algemeen Reglement voor het bestuur van een parochie" Art. 27, lid 14.

⁹ Aldus canon 555, § 3.

¹⁰ Aldus canon 555, § 4.

- c) het dekenaal pastoraal beraad. Dat bestaat uit de door de bisschop benoemde parochiegeestelijken in een dekenaat.
- d. Een dekenale financiële commissie die door het dekenaal bestuur kan worden ingesteld en bestaat uit de penningmeesters van de kerkbesturen in het dekenaat.

Artikel 6

1. Het dekenaatsbestuur bestaat uit minimaal drie leden, inclusief de deken, die ambtshalve voorzitter van het bestuur is.
2. De overige leden van het bestuur, worden voor vier jaar benoemd door de Bisschop, op voordracht van het zittend bestuur; zij zijn twee maal herbenoembaar. Indien van toepassing draagt de deken de bestuursleden voor bij de Bisschop.
3. Het bestuur dient zo te zijn samengesteld dat er een goede vertegenwoordiging uit de verschillende regio's van het dekenaat aanwezig is, en dat er tevens kwaliteiten aanwezig zijn om de taken te kunnen uitvoeren.
4. Het dekenaatsbestuur:
  - a. heeft als taak om, samen met de dekenale raad en het dekenale pastoraal beraad, de deken te adviseren over pastoraal beleid¹¹.
  - b. bestuurt als college het dekenaat voor zover het betreft de werving van de dekenale geldmiddelen, het beheer van het dekenaal vermogen, en de zorg voor de doelmatige aanwending daarvan ten behoeve van het dekenaat, met inachtneming van hetgeen de Bisschop hierover bepaalt.
5. Het dekenaatsbestuur zorgt voor goede uitwisseling van informatie en goed overleg met alle geledingen.
6. Het dekenaal bestuur vergadert minimaal eenmaal per jaar met de penningmeesters van de parochies indien er geen dekenale financiële commissie is ingesteld.
7. De geldmiddelen van het dekenaat bestaan uit:
  - a) de door het dekenaatsbestuur, na de dekenale raad gehoord te hebben, vastgestelde bijdragen van de parochies;
  - b) subsidies, bijdragen, giften, erfstellingen en legaten;
  - c) het vermogen van het dekenaat;
  - d) andere baten.
8. In het bijzonder zijn bij het beheer der geldmiddelen van toepassing:
  - a) Decreet 24, lid 3 van de "Toepassingsbesluiten bij de Codex Iuris Canonici" van de Nederlandse Bisschoppenconferentie (1989) "over hetgeen als buitengewoon beheer beschouwd dient te worden": "Voor alle daden die het gewoon beheer te buiten gaan (lid 1 a en 1 b), is schriftelijk machtiging van het Bisdom vereist"¹².
  - b) Artikel 24, lid 1, sub a t/mg, van het "Algemeen Reglement voor het bestuur van een parochie van de rooms-katholieke Kerk in Nederland", dat van kracht is geworden op 1 januari 1989, dient mutatis mutandis eveneens in acht genomen te worden, waarbij de volgende woorden als volgt gelezen dienen te worden: "kerkbestuur" als

¹¹ Vgl. "Algemeen Reglement voor het bestuur van een parochie" Art.24, lid2

¹² 14 Decreet 24, lid 1: Wij' stellen vast dat de onder a en b vermelde daden beschouwd moeten worden als daden die het gewoon beheer te buiten gaan. Onder deze daden moet onderscheid gemaakt worden tussen:

- a. Daden van buitengewoon beheer (canon 1277):
  1. vaststelling, wijziging en overschrijding van de begroting;
  2. wijziging in de bestemming. van het vermogen
- b. Andere daden die het gewone beheer te buiten gaan (canon 1281, § 1, 1291, 1295), met name:
  1. het aannemen of verwerpen van erfstellingen, legaten, schenkingen of fundaties, alsmede het doen van schenkingen;
  2. het verkrijgen, vervreemden, hypothecair belasten, in pacht of huur geven, in gebruik of bruikleen geven van onroerende zaken of vestigen van zakelijke rechten, alsmede het aangaan van andere overeenkomsten, die bezwarend zijn voor een kerkelijk rechtspersoon; 3. het verstrekken en het aangaan van geldleningen, waaronder niet begrepen de gewone transacties met bankiers of kassiers;
  4. het vervreemden, verpanden, in bruikleen geven en op Welke wijze ook aan zijn bestemming onttrekken van voorwerpen van kunst -en wetenschap, geschiedkundige gedenkstukken of andere roerende zaken van bijzondere waarde;
  5. het oprichten, afbreken, verbouwen of van bestemming veranderen van tot het vermogen van een kerkelijke rechtspersoon behorende gebouwen en van kerkmeubelen van bijzondere waarde, alsmede het verrichten van buitengewone herstellingen;
  6. het aanleggen, uitbreiden en sluiten van begraafplaatsen;
  7. het voeren van processen als eiser of verweerder, het opdragen van geschillen aan de beslissing van scheidsgerechten en het aangaan van dadingen. Hieronder vallen de rechtshandelingen van vervreemding, bedoeld in de canones 1292 en 1295. Als daden van vervreemdingen kerkrechtelijke zin gelden de sub b.2, en b.4, en b.5 genoemde rechtshandelingen.

"dekenaatsbestuur"; "parochie" als "dekenaat"; "parochiaal" als "dekenaal"; "parochianen" als "parochies"; "parochieel" als "dekenaal"¹³.

9. Eén bestuurslid wordt op voordracht van het bestuur zelf door de Bisschop benoemd als vicevoorzitter. Op verzoek van de deken kan deze vicevoorzitter de voorzitter vervangen en het dekenaat vertegenwoordigen voor zover dat betrekking heeft op vermogensrechtelijke handelingen, met inachtneming van artikel 7.
10. Als bestuursleden zijn benoembaar katholieken die uitmunten door vast geloof, een rechtschapen levenswandel en een wijs oordeel.
11. Bestuursleden treden af volgens een door het dekenaatsbestuur op-gesteld rooster, waarbij als model gekozen kan worden: de nadere bepalingen in artikel 27, lid 7 t/m12 van het "Algemeen Reglement voor het bestuur van een parochie van de rooms-katholieke Kerk in Nederland " inzake het rooster van aftreden.
12. Bij aanvaarding van zijn functie legt het bestuurslid de eed af tegenover de deken dat hij goed en trouw beheer zal voeren.
13. In uitzonderlijke gevallen kan de Bisschop zonder voorafgaande voordracht zelf bestuursleden benoemen.
14. De Bisschop kan om gewichtige, te zijner beoordeling staande redenen, een bestuurslid uit zijn functie ontslaan, of ook het bestuur ontbinden, nadat een volledig onderzoek der feiten heeft plaats gehad en de betrokkenen in hun belang zijn gehoord. Wanneer het dekenaatsbestuur wordt ontbonden regelt de Bisschop de vervulling van de daardoor ontstane vacatures en de verdere gevolgen.
15. Het dekenaatsbestuur vergadert drie maal per jaar, en verder zo dikwijls de Voorzitter, hetzij eigener beweging, hetzij op verzoek van tenminste een derde der overige leden, een vergadering bijeen roept. Het verdient aanbeveling een vergaderrooster op te stellen
16. Het dekenaatsbestuur benoemt uit zijn midden een secretaris en een penningmeester. Deze functies kunnen met elkaar gecombineerd worden.
17. De besluiten worden genomen met meerderheid van de uitgebrachte stemmen der aanwezige leden. Blanco stemmen worden geacht niet te zijn uitgebracht. In een vergadering waarin niet meer dan de helft, van de leden aanwezig is, kunnen geen geldige besluiten worden genomen. In dringende omstandigheden kunnen ook buiten de vergadering schriftelijke besluiten worden genomen (verstuurd per koerier, per post, per fax of per e-mail) bij meerderheid van stemmen van alle bestuursleden.
18. Van het verhandelde in elke vergadering worden onder verantwoordelijkheid van de secretaris notulen gehouden, die in de volgende vergadering worden vastgesteld en ondertekend door de voorzitter en de secretaris; van schriftelijk genomen besluiten wordt in de eerstvolgende vergadering melding gemaakt, zij worden in de notulen van deze vergadering opgenomen.
19. Jaarlijks wordt op een door het dekenaatsbestuur te bepalen wijze een beknopt verslag van de rekening en verantwoording over het afgelopen dienstjaar aan de parochies van het dekenaat uitgebracht. Deze dient in de dekenale raad, het dekenaal beraad en indien aanwezig de dekenale financiële commissie besproken te worden. Dit geldt voor de begroting.
20. Parochies die zich niet kunnen verenigen met een beslissing van het dekenaatsbestuur kunnen, nadat tevoren over en weer standpunten schriftelijk zijn gemotiveerd en er in der minne een oplossing is nagestreefd, het meningsverschil aan de ordinarius loci ter beslissing voorleggen.
21. Indien besluiten van het dekenaatsbestuur in strijd zijn met de kerkelijke wetgeving of met het algemeen belang van het dekenaat of van het Bisdom, kan de Bisschop deze besluiten vernietigen of de uitvoering daarvan opschorten.

---

¹³ Dit artikel 24 van het Algemeen. Reglement voor het Bestuur van een Parochie komt na de wijzigingen voor de dekenaten als volgt te luiden:
Het dekenaatsbestuur bestuur in het dekenaat voor zover het betreft het dekenaal vermogen en de zorg voor een doelmatige aanwending daarvan ten bate van het dekenaat, met inachtneming van hetgeen de Bisschop hierover bepaalt met name behoort tot de taak van het dekenaatsbestuur:

- a) het bestuur over de roerende en onroerende zaken; die behoren tot het dekenaal vermogen;
- b) het verwerven en ontvangen van geldelijke bijdragen van de parochies, alsook van andere bijdragen en inkomsten ten behoeve van het dekenaat;
- c) het vaststellen en doen van uitgaven ten behoeve van het dekenaat;
- d) het verlenen van financiële medewerking aan taken, welke geacht kunnen worden te behoren tot het terrein van dekenale zielzorg;
- e) het nakomen van verplichtingen, welke op het dekenaat als deel van het Bisdom en van de gehele Kerk rusten;
- f) het toelaten van financiële activiteiten ten behoeve van de onder d en e genoemde taken; het verrichten van andere rechtshandelingen en het aangaan van overeenkomsten ten name van het dekenaat.

Artikel 7

Het dekenaat wordt in en buiten rechte vertegenwoordigd, voor zover dit betrekking heeft op vermogensrechtelijke handelingen het dekenaat betreffende, door de deken-voorzitter en de secretaris, en wel tezamen; of bij ontstentenis van de deken dan wel op diens verzoek door de vicevoorzitter en de secretaris, en wel tezamen. Zij tekenen de officiële stukken van het dekenaatsbestuur.

Artikel 8

Voor wat het beheer en de rekenplicht betreft, zijn voor het dekenaatsbestuur mutatis mutandis integraal van toepassing de artikelen 55, 56, 57, 58, en 59 van het "Algemeen Reglement voor het Bestuur van een Parochie", waarbij de volgende woorden als volgt gelezen dienen te worden: "kerkbestuur" als "dekenaatsbestuur", "parochie" als "dekenaat", "parochianen" als "parochies van het dekenaat"¹⁴.

Artikel 9

1. Voor de aanstelling van personeel in dienst van het dekenaat, zowel voor secretariael werk, als voor opbouwwerk, als voor werk op het pastorale of catechetische vlak, is een voorafgaande schriftelijke goedkeuring van de Bisschop nodig, waarbij de behoefte aan dit personeel, zowel als de voorwaarden van de rechtspositie ter beoordeling staan van de Bisschop. De aanstelling komt na verleende goedkeuring tot stand door ondertekening van het arbeidscontract door het dekenaatsbestuur, dat werkgever is, en de werknemer.
2. De werkzaamheden, de rechtspositie en de arbeidsvoorwaarden worden geregeld door hét dekenaatsbestuur, met inachtneming van de daarvoor door de Bisschop vastgestelde regelingen.
3. Voor zover het betreft kerkelijke diensten staat het personeel onder het gezag van de deken.

---

¹⁴ Artikel 55 komt na de wijzigingen voor de dekenaten als volgt te luiden:

1. Het dienstjaar van het dekenaat valt samen met het kalenderjaar. Jaarlijks uiterlijk vóór de eerste november maakt het dekenaatsbestuur volgens een door de Bisschop vast te stellen model de begroting op van alle inkomsten en uitgaven voor het volgende dienstjaar en zendt haar vóór de eerste december, vergezeld van de nodige bescheiden en toelichting, ter goedkeuring aan de Bisschop.
2. Na verkregen goedkeuring strekt de begroting tot grondslag van het geldelijk beheer over het betrokken dienstjaar.
3. Zonder bijzondere machtiging van de Bisschop worden geen uitgaven, die niet op de goed-gekeurde begroting staan, gedaan, noch de daarvoor toegestane bedragen overschreden.

Artikel 56 komt voor de dekenaten te luiden:

1. Het dekenaatsbestuur doet jaarlijks vóór de eerste mei aan de bisschop rekening en verantwoording van zijn beheer over het afgelopen dienstjaar door overlegging van de rekening en verantwoording van alle inkomsten en uitgaven en van een balans van alle bezittingen en schulden bij het einde van het dienstjaar volgens door de Bisschop vast te stellen modellen.
2. Het dekenaatsbestuur zal deze jaarstukken doen controleren door een registeraccountant of na voorafgaande Bisschoppelijke goedkeuring door een accountant-administratieconsulent of door een door de Bisschop na overleg met zijn Raad voor Economische Aangelegenheden aangewezen of toegelaten instantie.
3. De overeenkomstig het vorig lid gecontroleerde jaarstukken worden aan de Bisschop ter goedkeuring toegezonden.
4. De goedkeuring van de rekening en verantwoording strekt het dekenaatsbestuur tot décharge voor zijn beheer over het afgelopen dienstjaar.

Artikel 57 komt voor de dekenaten als volgt te luiden:

1. De penningmeester is belast met het innen der ontvangsten, het verlenen van kwijting en het doen der uitgaven, het behoorlijk bijhouden van de financiële administratie en het aanleggen en bijhouden van zodanige registers, als voor een juist beheer door het dekenaatsbestuur nodig wordt geoordeeld.
2. De penningmeester geeft het dekenaatsbestuur kennis wanneer schuldenaren in betaling nalatig zijn.
3. De penningmeester betaalt geen rekeningen van boven f 1.000;-- tenzij deze door minstens een ander lid van het dekenaatsbestuur zijn gefiatteerd.
4. Van door hem voor het dekenaat ontvangen bedragen en gedane uitgaven doet hij jaarlijks rekening en verantwoording aan het dekenaatsbestuur vóór de eerste april, volgend op dat waarop de rekening betrekking heeft.

Artikel 58 komt voor de dekenaten als volgt te luiden:

1. De oprichting door of vanwege het dekenaat van een aparte burgerlijke rechtspersoon is niet geoorloofd voor die taken, die volgens het algemeen en particulier recht tot de verantwoordelijkheid behoren van de deken en/of het dekenaatsbestuur, dan na voorafgaande schriftelijke toestemming van de Bisschop.
2. Het dekenaatsbestuur zorgt voor het afzonderlijk beheer der fondsen, die volgens stichtingsbrieven niet met die van enige andere rekening mogen worden verenigd.

Artikel 59 komt voor de dekenaten te luiden:

Het dekenaatsbestuur heeft te allen tijde het recht om inzage te nemen van de kas, de boeken en bewijsstukken van de penningmeester; deze is verplicht alle gevraagde inlichtingen en ophelderingen over zijn geldelijk beheer te verschaffen.

Artikel 10

1. In de dekenaten wordt een dekenale raad opgericht; waarvan de deken voorzitter is.
2. De raad heeft als taak de deken en het dekenaal bestuur te adviseren bij de bevordering en de coördinering van de gemeenschappelijk pastorale activiteit (van samenwerkingsverbanden van) parochies in het dekenaat, en bij het scheppen van de voorwaarden daartoe, waarbij ook de financiering begrepen wordt.
3. De raad zal zich het beleid van de Bisschop, zoals deze dit - mede in overleg met de dekenvergadering - heeft vastgesteld, vertrouwd maken en hij zal adviseren en ondersteunen bij de implementatie ervan.
4. De dekenale raad bestaat uit leden die door de parochies worden afgevaardigd. Per parochie kan door het kerkbestuur uit zijn eigen midden een lid worden aangewezen als afgevaardigde. In uitzonderlijke gevallen kan een oud-kerkbestuurslid worden afgevaardigd. In geval van een samenwerkingsverband van parochies kunnen deze parochies ook besluiten minder afgevaardigden aan te wijzen dan het aantal aangesloten parochies.
5. De leden van de dekenale raad handelen als afgevaardigden van de eigen parochie en dus gewoonlijk 'met last en ruggenspraak'.
6. De dekenale raad vergadert minstens drie maal per jaar. Het verdient de voorkeur een vergaderrooster op te stellen.

Artikel 11

1. In de dekenaten zal een pastoraal beraad gevormd worden, waarvan de deken ambtshalve voorzitter is.
2. De deelnemers aan het pastoraal beraad zijn de door de bisschop benoemde parochiegeestelijken in het dekenaat.
3. De voorzitter kan bijeenkomsten uitschrijven, waarbij hij, hetzij op blijvende wijze, hetzij incidenteel, ook alle andere pastoraal medewerkenden van het dekenaat uitnodigt met spreekrecht, doch zonder stemrecht. Het is aan te bevelen dit periodiek te organiseren.
3. Het pastoraal beraad heeft als doel:
  - a. het overleg over en de evaluatie van de gezamenlijke pastorale activiteiten;
  - b. de uitwisseling van ervaringen;
  - c. de permanente vorming der deelnemers, met inachtneming van hetgeen bepaald is in artikel 4, lid 3.
  - d. de spirituele bevestiging en ondersteuning der deelnemers.
2. Het pastoraal beraad komt bijeen zo dikwijls als de voorzitter dit, in overleg met de leden, voor dienstig houdt, maar in ieder geval minimaal vier maal per jaar.

Artikel 12

Het dekenaatsbestuur kan, de dekenale raad gehoord hebbend, een huishoudelijk reglement opstellen, waarvan de bepalingen niet in strijd mogen zijn met het algemeen kerkelijk recht, noch met de bepalingen van de Nederlandse Bisschoppenconferentie, noch met de diocesane bepalingen.

Artikel 13

Bij verschil van interpretatie van artikelen van dit Reglement, komt het aan de Bisschop toe om de beslissing te nemen.

Artikel 14

1. Dit reglement treedt in de plaats van het ad experimentum reglement van 1 augustus 1999. De structuur en organen van de dekenaten dienen in de komende twee jaar in overeenstemming met het herziene reglement te worden gebracht.
2. Wanneer tussentijds door het bevoegde gezag wijzigingen worden aangebracht in de in dit "Diocesaan Reglement voor het bestuur van een dekenaat in het Bisdom Roermond" aangehaalde bepalingen uit andere wetgeving van de universele Kerk, van de Nederlandse Bisschoppenconferentie, of van de particuliere Kerk van Roermond, zoals o.a. in de

aangehaalde artikelen uit het 'Algemeen Reglement voor het bestuur van een parochie van de rooms-katholieke Kerk in Nederland', worden deze wijzigingen geacht ook van onmiddellijke toepassing te zijn voor de dekenaten van het Bisdom Roermond.

3. Dit reglement kan worden aangehaald onder de naam "Diocesaan Reglement voor het bestuur van een dekenaat in het bisdom Roermond".
4. Dit reglement treedt in werking op 1 januari 2018.

Aldus vastgesteld te Roermond, 1 december 2017

+ Frans J.M. Wiertz,
Bisschop van Roermond

mr. G.H. Smulders I.i.c.
Kanselier

TOELICHTING bij het DIOCESAAN REGLEMENT VOOR HET BESTUUR VAN EEN DEKENAAT in het Bisdom Roermond

1. Inleiding

In tegenstelling tot een Bisdom en tot een parochie is een dekenaat kerkrechtelijk niet per definitie een eigen rechtspersoon. Ook krijgt de deken nauwelijks enige bestuursbevoegdheid van het algemeen kerkelijk recht, hij kan alleen "bevorderen" en "toezien". Op 8 november 1977 is in de Nederlandse Bisschoppenconferentie afgesproken dat de Bisschoppen, die dat wilden, aan hun dekenaten rechtspersoonlijkheid zouden gaan verlenen. In de statuten van die rechtspersoon konden dan bepaalde bevoegdheden aan de dekens en aan de dekenale organen worden toegekend. Er werd ook een model voor een reglement opgesteld. In het Bisdom Roermond is geen gebruik gemaakt van deze mogelijkheid.

Omdat deze oplossing in de praktijk onvoldoende bleek te werken, en het Reglement van 1977 ten gevolge van de promulgatie in 1983 van het nieuwe Wetboek van Canoniek Recht herzien moest worden, heeft de Bisschoppenconferentie toentertijd aan het 'Interdiocesaan Beraad. Structuurvraagstukken' de opdracht verleend om een Algemeen Reglement voor het bestuur van een dekenaat te ontwerpen en dit ter bespreking toe te sturen aan de Bisdommen.

Het eerste ontwerp dat het 'Interdiocesaan Beraad Structuurvraagstukken' had samengesteld werd, na bespreking in diverse daartoe in aanmerking komende gremia, door sommige Bisdommen ongeschikt geacht omdat, het te weinig bestuursmacht bij de dekenaten legde, en door andere Bisdommen ongeschikt geacht omdat het te veel bestuursmacht bij de dekenaten legde. Er kwam een tweede ontwerp, dat ervoor koos om tegemoet te komen aan de wensen van degenen die het te weinig vonden. Ook toen was er geen consensus bij de Bisschoppen. Daarop besloot de Bisschoppenconferentie op 9 december 1997 om voor drie jaar niet te streven naar een algemeen, d.i. landelijk reglement, doch de beslissing over de structuur van de dekenaten over te laten aan de afzonderlijke Bisdommen. Na het jaar 2001 zouden de Bisschoppen bezien of in de dan gegroeide dekenaatstructuren voldoende gemeenschappelijke lijnen te ontdekken zijn, die alsnog een basis zouden kunnen vormen voor een nieuw gezamenlijk Algemeen Reglement.

In het Bisdom Roermond was ook los van de geschetste ontwikkeling reeds de vraag opgekomen, of de dekenaten niet een helderder structuur moesten krijgen. Met name kwam dit aan de orde, omdat het proces van steeds toenemende vorming van samenwerkingsstructuren tussen parochies om coördinatie vraagt. Ook bleek het soms gecompliceerd te zijn om in een dekenaat, dat-geen rechtspersoonlijkheid heeft, financiële zaken te regelen (zoals bijv. bij het aanstellen van mensen met een arbeidscontract, en de toerekening van dekenale kosten aan parochies). Tenslotte werd het proces van de pogingen om tot een landelijk Reglement te komen de definitieve aanleiding om in Roermond tot een diocesaan reglement te komen.

Nadat het bisdom Roermond per 1 augustus 1999 een diocesaan reglement ad experimentum had ingevoerd, is dit reglement geëvalueerd. Op basis van de daaruit voortvloeiende ervaringen en inzichten is met ingang van 1 december 2017 het herziene definitieve diocesane reglement voor het bestuur van een dekenaat in het Bisdom Roermond uitgevaardigd en per 1 januari 2018 in werking getreden.

2. Algemeen

Het algemeen kerkelijk recht spreekt wel over de deken, doch nauwelijks over het dekenaat. Doch ook de deken krijgt door het algemeen kerkelijk recht, zoals reeds opgemerkt, geen of nauwelijks eigen bestuursmacht toegekend. Hij vertegenwoordigt de Bisschop in het dekenaat (hij heet dan ook: Vicarius foraneus, dat is: Vertegenwoordiger-van-de-Bisschop-buiten-de-Bisschopsstad), en als zodanig heeft hij de plicht om ervoor te zorgen dat de geestelijken in zijn dekenaat hun plichten nakomen. In het bijzonder betreft dat de heilige liturgie, de toestand van de kerkelijke gebouwen, het bijhouden van de parochieboeken, het beheren van de kerkelijke goederen. Ook moet hij ervoor zorgen dat de geestelijken op vastgestelde tijden theologische bijeenkomsten of conferenties bijwonen. Op hem rust de zorg voor zieke priesters, en hij dient ervoor te zorgen dat de Uitvaart van overleden priesters wordt gevierd. Een traditioneel middel bij het uitvoeren van deze taak is de visitatie. Doch op de eerste plaats wordt het zijn plicht en zijn recht genoemd: 'de gemeenschappelijke pastorale activiteit in het dekenaat te bevorderen en te coördineren' (vgl. canon 555,§1,1^o).

Het algemeen kerkelijk recht kent aan de deken op de genoemde terreinen dus geen eigenlijke bestuursmacht toe. De deken kan, naast het reeds genoemde "bevorderen", en "coördineren", slechts: "ervoor ijveren dat", "ervoor zorgen dat", "toezien dat". Dit zijn geen formuleringen die op bestuursmacht in canonieke zin duiden. Wel betekent dit dat hij recht heeft om op de hoogte te zijn, zoals bijvoorbeeld door inzage in de parochieboeken. Omdat de deken geen echte bestuursbevoegdheid krijgt van het algemeen kerkelijk recht, en het dekenaat geen rechtspersoon is, staan aan de deken ook niet per definitie bepaalde geldmiddelen ter beschikking.

Het algemeen kerkelijk recht laat het aan de afzonderlijke Bisdommen ("particuliere kerken") over om nader te regelen of een dekenaat toch rechtspersoonlijkheid krijgt en of een deken toch eigen bestuursbevoegdheden krijgt, en zo ja, in welke mate. Een Bisschop kan immers altijd publieke rechtspersonen oprichten in zijn Bisdom (canon 116). En de canon, die de bevoegdheden van de deken vaststelt begint met de volgende woorden: "Een deken heeft, naast de bevoegdheden hem door het particuliere recht wettig verleend, de plicht en het recht ... (canon 555,§1).

Het thans vastgestelde Diocesaan Reglement voor het bestuur van een dekenaat in het bisdom Roermond heeft zoveel mogelijk vermeden om een derde bestuurslaag in te voeren tussen de Bisschop en de parochies. De pastoor van de parochie is en blijft de eigen herder van de hem toevertrouwde parochie, en hij oefent de pastorale zorg over de hem toevertrouwde gemeenschap uit onder het gezag van de Bisschop en niet onder gezag van een deken, laat staan onder gezag van een dekenaat. Bedoeld is dus: een dekenaat "low profile". Niettemin is er een structuur nodig wanneer men wil samenwerken. Elke samenwerking brengt immers per definitie altijd enig prijsgeven van eigen autonomie met zich mee, en dat moet geordend en gecoördineerd worden. De centrale plaats daarbij ligt dan niet bij een dekenaatsbestuur, doch bij de deken, met uitzondering van de financiële aspecten (zoals dat bij het bestuur van een parochie het geval is). En wel bij de deken als persoon, die garant staat voor een dichtbij communicatie tussen Bisschop en parochies, en tussen parochies en bisdom.

Er is gezocht naar een afweging tussen enerzijds het behoud van de eigen plaats der afzonderlijke parochies, en anderzijds de samenwerking. Het dekenaat is derhalve bedoeld om aan de parochies bijstand te verlenen; het moet de eigen plaats van de Bisschop en de eigen plaats van de parochies bevestigen en niet substitueren.

Samenwerking is immers in de huidige tijd dringender geworden dan tevoren het geval was. Gezien:

- a) de veelsoortigheid der pastorale noden, waaraan niet elke priester in de eigen parochie voldoende kan beantwoorden, daar de gaven Gods nu eenmaal verdeeld zijn;
- b) het actuele tekort aan priesters;
- c) het nieuw gegroeide zicht op de kerk als Gemeenschap van gelovigen in Christus, die ook als gemeenschap te werk wil gaan, is de noodzaak thans urgenter dan voorheen om sommige pastorale taken over de grenzen van de eigen parochie heen gezamenlijk te behartigen, en de taken onder parochies te verdelen.

De spanning tussen deze beide uitgangspunten (autonomie der parochies en samenwerking der parochies), die elkaar tegen lijken te spreken, wordt het beste opgevangen door enerzijds geen

doorgestructureerde zware bestuurslaag in de dekenaten op te richten, en anderzijds toch aan de deken bepaalde bestuurlijke bevoegdheden toe te kennen. Dit komt ook het beste overeen met het volgende ecclesiologische gegeven. In de rooms katholieke Kerk berust bestuursmacht op het Sacrament der wijding¹⁵. En er bestaat geen Sacrament voor raden, vergaderingen, commissies; organen, e.d., doch alleen voor personen. Daarom zal, wanneer er bestuursbevoegdheid binnen een dekenaat wordt erkend, deze uiteindelijk bij de persoon van de deken liggen, die priester moet zijn¹⁶. Hierbij blijft onverlet: "In de uitoefening van de bestuursmacht kunnen christengelovigen-leken meewerken, volgens het recht"¹⁷. .

3. Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1, lid 3

De deken geeft samen met het dekenaal bestuur leiding aan het dekenaat. Hier is bedoeld dat er sprake is van een gedeelde verantwoordelijkheid. Dit kan vergeleken worden met de verantwoordelijkheden van een pastoor en een kerkbestuur in een parochie. Op pastoraal gebied heeft de deken de eindverantwoordelijkheid, maar kan zich laten bijstaan door christengelovigen-leken; op materieel en financieel gebied moet hij zich laten bijstaan door christengelovigen-leken.

Artikel 2, lid 1

De communicatie tussen bisdom, dekenaat en parochies verloopt via de deken, maar ook de dekenale gremia (het dekenaal bestuur, dekenale raad en het dekenaal pastoraal beraad) en de bisdomraden (priesterraad en DPR) vervullen hier een rol in. Om dit doel te bereiken is de aanwezigheid van de pastoors in het dekenaal pastoraal beraad en een afvaardiging vanuit elk kerkbestuur in de dekenale raad van groot belang.

Artikel 2, lid 2 en 3

Het is duidelijk dat het voor de priesters ingewikkeld is om het pastoraat voor meerdere parochies gezamenlijk te behartigen, terwijl men tegelijkertijd zowel nabijheid, als herkenbaarheid, als eigen identiteit wil bevorderen. Juist daarom zijn goede afspraken binnen een dekenaat van groot belang. Ook teamvorming is behalve een kwestie van benoemingenbeleid, een item dat door afspraken binnen een dekenaat verder vorm kan krijgen.

Artikel 4

Alles wat in dit artikel tussen aanhalingstekens staat is letterlijk citaat uit de Codex, en is dus algemeen kerkelijk recht. Het overige is bedoeld als particuliere wetgeving van het Bisdom Roermond. In lid 8 wordt het **vermogensbeheer** toegewezen aan het dekenaatsbestuur (vergelijk ook: artikel 6, lid 5 4 b). Dit is bepaald in navolging van de regelingen voor de parochies en ook omdat de bestedingen die gedaan moeten worden, in feite mogelijk gemaakt worden door de parochies. Deze moeten daar dan ook bij betrokken worden, namelijk zowel binnen het dekenaatsbestuur, dat de beslissingen neemt, alsook in de dekenale raad, die gehoord moet zijn.

Artikel 5

Voor de organisatorische structuur van het dekenaat is gezocht naar een opzet die, zo ver als dit mogelijk was, analogieën vertoont met de organisatorische structuur van de parochie.

---

¹⁵ Tot bestuursmacht, die ook jurisdictiemacht genoemd wordt, zijn bekwaamzij die een heilige wijding ontvangen hebben (canon 129, § 1).

¹⁶ Canon 553, § 1.

¹⁷ Canon 129, § 2.

Artikel 6 t/m 9

Zeer veel uit deze artikelen is ontleend aan het 'Algemeen Reglement voor het bestuur van een parochie van de rooms-katholieke Kerk in Nederland', dat in werking is getreden op 1 januari 1989. In lid 15 van artikel 6 komt naar voren dat het dekenaat bestuurd wordt als een bestuur "low profile", en niet als een zware bestuurslaag tussen Bisdome en parochie. Het bestuur hoeft niet zo veel te regelen; het hoeft dus ook niet vaak bijeen te komen. In lid 7 van dit artikel wordt bepaald dat het dekenaat bestuurd wordt, na de dekenale raad gehoord te hebben, de bijdragen der parochies aan het dekenaat vaststelt. Dit betekent niet per se dat alle uitgaven op dekenaal niveau door alle parochies tezamen gedragen moeten worden. Wanneer een bepaalde dienst of een bepaalde functionaris binnen een dekenaat niet voor alle parochies gelijkelijk diensten verleent, zullen de kosten alleen gedragen worden door de parochies die van deze diensten gebruik maken.

Artikel 10 lid 5

Hoewel elke kerkbestuur uit haar parochie(s) een leek afvaardigt in de dekenale raad, kunnen zich situaties voordoen waardoor dit niet mogelijk blijkt te zijn. Het is echter van het grootste belang dat er een goede terugkoppeling met het kerkbestuur is. Daarom zal het afvaardigen van een nog met het kerkbestuur verbonden oud-kerkbestuurslid in uitzonderlijke gevallen mogelijk zijn.

Artikel 11

In veel dekenaten bestaat al iets dergelijks, vaak onder de naam "pastores beraad". Omdat in veel gevallen ook niet-gewijden daarbij aanwezig zullen zijn, conform lid 3 van dit artikel, is deze naam vermeden. Het is te verwachten, dat dit pastoraal beraad, hoewel het geen formeel organisatorisch onderdeel van de rechtspersoon is, een zwaarder accent in het dekenaat houdt, of krijgt, dan het eerder genoemde dekenaat bestuurd wordt en de dekenale raad.

Roermond, 1 december 2017

+ Frans J.M. Wiertz,
Bisschop van Roermond